

κ' ἡ λόπη παλιώνει :
λάδι καὶ λόπη στὸ πατητήρι.

Ἄμην.

ΣΥΛΒΙΑ. — Δέγε παρακάτω τὴν ἴστορία σου,
Σειρηνούλα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — Ποὺ σταθήκαμε ;
ΣΥΛΒΙΑ. — «Καὶ δὲν ἥθελε τίποτα!»

(Διακοπή).

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — "Α, νά :

— Ἀπὸ τὸν ἀνθὸ τοῦ σκοῖνον
δὲ ξυμόνεται ψωμί,
καὶ δὲ τῆς βατονίδης τὰ μοῦρα
δὲ στρογγίζεται πρασίνη,
καὶ δὲ φαίνεται ἀπὸ γνέμα
χορταριοῦ λινὸ παντὶ —
εἴλεν ἡ μάννα στὶς ἀδερφούλες,
στὶς προνυμὲς παθεφτισμένες,
ποὺ δὲς εἴμαστε δμορφούλες.

Κ' ἡ πρώτη μας ἔκλωσε
στριφοντας μὲ τάδραχτη τὴν ιαρδιά της,
κ' ἡ δεύτερη ἔφαγε
μαῦρο παντὶ τῆς λόπης,
κ' ἡ τρίτη μας ἔρραψε
ἔνα πουνάμισο φαρμακωμένο,
κ' ἡ τέταρτη συρύσισε

τροπέζι μαγεμένο,

κ' ἡ πέμπτη ἀποκοιμήθηκε
στὰ στρωσίδια τοῦ χάρον,
κ' ἡ ἕχτη εἶδε τὸ χρυσόνειρο
στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ χάρον.

"Ἐκλαψε ἡ μάννα θλιβερὴ
τὴ μάννη τῆς τὴ μοῖρα.

Μὰ ἡ στερνὴ ποὺ τραγουδοῦσε,
μόνο γιὰ νὰ τραγουδᾶ,
γιὰ νὰ τραγουδᾶ μονάχα,
εἴλε τὴ μοῖρα τὴ χρυσή.

(Χαμηλώνει τὴ φωνή, τὴν πάνει μυστικὴ καὶ ἀ-
πόμαρῃ).

Οἱ σειρῆνες τοῦ γιαλοῦ
τὴ θελῆσαν γι' ἀδερφή.

(Διακοπή).

ΣΥΛΒΙΑ. — Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια πῶς μιλᾶς
μὲ τὶς σειρῆνες ;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. (βάζοντας τὸ δάχτυλο στὸ
στόμα τῆς). — Μὴ μὲ ρωτᾶς !

ΣΥΛΒΙΑ. — Εἰν' ἀλήθεια πῶς πάνεις δὲν ξέρεις
ποὺ κοιμάσαι τὴ νύχτα ;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ, (μὲ τὴν ἵδια τὴ χειρονομία).

— Μὴ μὲ ρωτᾶς !

ΣΥΛΒΙΑ. — Θέλεις νά σου δίνω ἀσύλο, ἐδὼ στὸ
σπίτι ;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ, (κυττάζοντάς την καλὰ στὸ
πρόσωπο, σὰ τὰ μὴν εἴχε ἀκούσει τὴν ἐράτηση). —
"Εχεις θλιμμένα τὰ μάτια. Δὲν ἔξερα τί εἴτανε δ
πόνος μου, ὅμα μὲ κυττούσες. Τώρα τὸ βλέπω : ἔ-
χεις στὰ μάτια μιὰ μεγάλη λύπη. Κάποιος σου πέ
θανε.

ΣΥΛΒΙΑ. — Εσύ μονάχα θὰ μὲ παρηγορήσης.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — Ποιός σου πέθανε ;

ΣΥΛΒΙΑ. — Μὴ μὲ ρωτᾶς !

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — Τώρα σὲ βλέπω : δὲν εἶ
εις πιὰ σὰν πρῶτα Πήγε δ νοῦς μου σ' ἔνα χειλιδό-
νι τάλλουνοῦ Σεττέρη, ποὺ δὲν εἴχε πιά τὰ μεγά-
λα του φτερὰ καὶ κόντευε νὰ πνιγῇ στὴ θάλασσα.
Τί σου κάμανε ; Κάπι τακό σούχουνε καμωμένα.

ΣΥΛΒΙΑ. — Μὴ μὲ ρωτᾶς ! ("Αθελα ιρύβει στὶς
δίπλες τοῦ φορέματος τὰ κουλλόχερά της. μ' ἔνα θλι-
βερὸ κίνημα ποὺ δὲν ἔφερει τὴν προσοχὴ τοῦ πλά-
σματος τοῦ γοητευτικᾶ. Καὶ αὐτό, ξαφνικά, σὰν
ἔξεπιτηδες, ἀφήνει τὴν ἄκρα τῆς ποδιᾶς, ὥστε δ μι-
κρός του θαλασσινὸς θησαυρὸς πέφτει καὶ σκορπίζε-
ται στὸ ἔδαφος).

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ, (συύβοντας καὶ διαλέγοντας).

— Θέλεις ἔνα ἀστρο ; ἔνα ωραῖο ; πιά μεγάλο κι ἀ-
πόνα χέρι ; Κύττα ! (Δείχνει στὴ μισερὴ ἔνα μεγά-
λον ἀστερία μὲ πέντε ἀκτῖνες).

— Πάρε το ! Σοῦ τὸ χαρίζω !

("Η μισερὴ κουνητὴ τὴν πεφαλή μὲ ἀρνητικὸ τρό-
πο, σφίγγοντας τὰ χεῖλη, ὡς γιὰ νὰ σπρώξῃ κάτω
τὸν κόμπο ποὺ τῆς ολείνει τὸ λαιμό).

— Δὲν μπορεῖς ; Θέχεις τὰ χέρια σου ἀρρωστα;
δεμένα ;

("Η μισερὴ κάνει νὰ μὲ τὴν πεφαλή Τὰ λόγια
τῆς ἀλλῆς γίνονται τρεμουλιαστὰ ἀπὸ τὴ συμπόνεση).

— "Επεσες στὴ φωτιά ; σοῦ κακήκανε ; Σοῦ πο
νᾶνε ἀκόμα ; ἡ κοντεύουνε νὰ γιατρευτοῦνε ;

ΣΥΛΒΙΑ, (μὲ μὰ φωνὴ ποὺ μόλις ἀκούεται). — Δὲ τέχω πιά !

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ, (καθὼς ἀνασηρνεται προ-
μαγμένη). — Δὲν τέχεις πιά ! Σοῦ τὰ κόψανε ; Εί-
σαι κουλλή ;

("Η μισερὴ κάνει νὰ μὲ τὴν πεφαλή, φοβερὰ
χλωμῆ. "Η ἀλλή ἀνατριχίζει ἀπὸ τὴ λόπη).

— "Οχι, δχι, δχι ! Δὲν εἰν' ἀλήθεια.

(Κρατεῖ τὰ μάτια της στυλωμένα πρὸς τὶς δίπλες
τοῦ φορέματος ὅπου ἡ μισερὴ ιρύβει τὰ κουλλόχερά
της).

— Πές μου πώς δὲν εἰν' ἀλήθεια.

ΣΥΛΒΙΑ. — Δὲν τέχω πιά.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — Γιατί ; Γιατί ;

ΣΥΛΒΙΑ. — Μὴ μὲ ρωτᾶς.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — "Αχ, τὶ σκληρὸ πρόμαχο!

ΣΥΛΒΙΑ. — Τὰ ἔχω χαρισμένα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — Τάχεις χαρισμένα ;
Ποιανοῦ ;

ΣΥΛΒΙΑ. — Τῆς ἀγάπης μου.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — "Αχ, τὶ ἀπονη ἀγάπη !

Τὶ ὅμορφα εἴτανε, τὶ ὅμορφα εἴτανε ! Θαρρεῖς πῶς
δὲν τὰ θυμοῦμαι ; Σοῦ τέχω φιλημένα, τόσες, τόσες
φορὲς σου τὰ εἰχα φιλήσει μ' αὐτὸ δέδω στὸ στόμα.
Μου δίνανε ψωμί, ἔνα ρόδι, ἔνα φλυτζάνι γάλα....
Εἴτανε ὅμορφα σὰ νὰ σου τὰ εἴχε καμωμένα ἡ Αύγη
μὲ μιὰ πνοή, ἀσπρα σὰν τὸν ἀφρό τῆς θαλασσιᾶς,
λεπτότερα κι ἀπὸ τὰ κεντήματα ποὺ κάνεις ὁ ἀνεμος
στὴν ἀμμουδιάσασανε σὰν τὸν ἥλιο στὸ νερό,
λαλούσανε καλήτερα κι ἀπὸ τὴ γλώσσα κι ἀπὸ τὰ
μάτια, δ, τι λέγανε εἴτανε σὰ λόγος πονετικός, δ, τι
πιάνανε γιὰ νὰ χαρίσουν γινόταν δόλο μάλαρια. Τὰ
θυμοῦμαι : τὰ βλέπω, τὰ βλέπω. Μιὰ μέρα παιζά-
νε μὲ τὴ χλιὰ τὴν ἀμμουδιά : ὁ ἀμμος περνοῦσε σὰν
ἀπὸ σήττα μέσ' ἀπὸ τὰ δάχτυλα τους, καὶ τοὺς ἔ-
ρεσε αὐτὸ τὸ παιγνύδι, κι ἡ Μπεάτα τὰ κύττας
καὶ γελοῦσε· κ' ἔγω ποὺ τὰ κύτταζα, είχα τὴν ἰδια
τὴν χαρά. Μιὰ μέρα ξεφλουδίζανε ἔνα πορτοκάλι·
καὶ τὸ κάνανε φέτες-φέτες, καὶ μούπεσε καὶ μένα
μιά, κ' εἴτανε γλυκιὰ σὰ μελόποντα. Μιὰ μέρα
βαζάνεις ἔνα πανάκι γύρω στὸ πόδι τῆς μικρῆς, ποὺ
ἔκλαιγε γιατὶ τὴν εἴχε τοιμήσει ἔνα καθουράκι·
κι δύνοντας ἔταψε στὴ στιγμή, κι ἡ μικρὴ ἀρχιτε
νὰ τρέχῃ στὴν ἀκρογιαλιά. Μιὰ μέρα παιζάνε μ' ἔ-
κεινα τὰ ὅμορφα τὰ σγουρά, καὶ κάθε σγουρό γενό-
τανε καὶ δάχτυλοι γιὰ τὸ κάθε δάχτυλο, κ' ὑστε-
ρα ξαναρχίζανε, καὶ πάλε ξαναρχίζανε· καὶ ἡ Μπεά-
τα ἀποκοιμήθηκε μὲ τὴ δροσιὰ στὸ στόμα....

ΣΥΛΒΙΑ, (σὰν πνιγμένη). — Μὴ λέσ πιά ! Μὴ
λέσ πιά !

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΛΑ. — "Αχ, τὶ ἀπονη ἀγάπη !

(Διακοπή. Μένει συλλογισμένη).

— Καὶ τώρα ποῦ ιάναι ; Μακριὰ πό σένα,
μόνα τους, στὸ χώμα, βαθύα.... Τάχουνε θαμμένα;
Ποῦ ; Σὲ κανένα ωραῖον κῆπο ;

λόγου χάρη, τὰ περιέσκουστα τρεξίματα μήτε στο-
χαστήκαμε νὰ τὰ καθιερώσουμε ἔθνικά. Καθὼς μή-
τε ὄνειρευτήκαμε νὰ συστήσουμε ἀγάνα καρτερικό,
γιὰ βάσταγμα πείνας, δ.ψ.κις ἀγρυπνιας, ποὺ οἱ
Κλέφτες αὐτὸ δέν τὸ εἴχανε μήτε γιὰ γύμνασμα,
παρὰ εἴτανε ἡ ζωὴ τους δῆλη τέτοια. Ἐπειδὴ πόσες
φορὲς δὲν τὸ θάρρεψε ὁ ἔχτρος πῶς ὑστερεῖς ἀπὸ τρία
μερόνυχτα πείνα, δίψης κι ἀγρυπνια τὰ παραδοθοῦνε,
κι δύμας ἀξέφυγα ξαναζωνεύανε, χυμίζανε ἀνά-
μεσ' ἀπὸ τέσκερια τὴν, καὶ γλυτώνανε ἀβλαβοι.

"Ἐτοι καὶ στοὺ πόνου τὸ βάσταγμα. Γνωρίζον-
τας τὶ βάστανα τους, προσμένανε ἀν τοὺς ἔπιτανε δ ἔχ-
τρος, προτιμούσανε πάντα τὸ σκότωμα. Μιὰ δύμα
καὶ πιανόντανε, μήτε σούλισμα, μήτε ψήσμο, μή-
τε ζωτικὸ γδάρσιμο δέν τους ἔνηγκαζε στεναγμό, δέν
τους ἔχουνε δάκρυο. Τὸ πολὺ κανένα βρισίδιο στὸν
Τούρκο, κάποτε δύμας καὶ τραγούδι ἀντὶς βρισίδιο. Καλὸ
μολύβι, εἴτανε δ χαρετισμός τους στὸ κέρα-
σμα. Σπαρτιατισμὸς ποὺ μᾶς φέρνει τρόμο ἐμός
τους "Ελληνες τοῦ Έλληνικοῦ Λεξικοῦ.

Σὰν ἀπόθινης Κλέφτης στὸν πόλεμο, πρῶτο
του παρακάλιο εἴτανε νὰ κόψουνε οἱ κολλίγηδες τὸ
κεφάλι του, νὰ μὴν τὸ πάρη δ τούρκος. Μηγαρίς
δὲν τὸ λέει καὶ τὸ Τραγούδι ;

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΞΕΓΥΜΝΩΜΑΤΑ*

§ 18

Tὰ ἥθη τους.

"Ο Ζῆτρος κάνει τὴ χαρά, χαρὰ γιὰ τότε γιό του
καὶ μάλ

(Διακοπή. Η μισερή κρατεῖ τὰ βλέφαρα κλειστά καὶ ἀπονυμπά τὴν οεφαλή στὸ τέλος, ὅπου καθηερίζεται τὸ τρεμούλιασμα τῆς θάλασσας).

— Τὰ εἰδες νὰ τὰ παίρνουν καὶ νὰ φεύγουνε; Τὶ ἔσπρα ποῦ εἴτανε! Τέχουνε βουτημένα σὲ δυνατὸ μπάλσαρι. Αμὲ τὰ δαχτυλίδια; Μαζί μ' ὅλα τὰ δαχτυλίδια; Είχες ἔνα μὲ μιὰ πέτρα πράσινη, κ' ἔνα μὲ τρία μαργαριτάρια, κ' ἔνα πλεχτὸ μὲ μάλαρι καὶ σίδερο, κ' ἔνα ἵσιο, ἔνα γυράκι γιαλιστέρο, κι αὐτὸ μονάχο εἴτανε στὸ παραδαχτυλάκι.

(Διακοπή. Μιὰ ἔκφραση ἀπεριγραπτη φανερώνεται στὸ πρόσωπο τῆς μισερῆς, ἐνῷ ἔγκαταλείπει τὰ μπράστα τῆς πλάτης πλευρά της, χαμηλώνοντας τὸ συμμάξωμά τους).

— Τὶ συλλογίζεται; Τὰ ὄντερες; "Αν σου ξανανθίζεις ζεστά...."

(Η μισερή ἀνοίγει τὰ μάτια καὶ ἀνασκιτά, σὰν τὸν ἄνθρωπο ποὺ ξυπνᾷ ξαρπιά. Τὰ μπράστα τῆς ἀναταράξουνται).

Τὶ ἔχει;

ΣΥΛΒΙΑ. — Παράξενο εἶναι: ἀληθινὰ κάποιες φορὲς μοῦ φάνεται πῶς τάχω πάλε, μοῦ φάνεται πῶς νοιώθω τὸ αἷμα νὰ κατεβαίνῃ στὰ δάχτυλα ὡς τὴν ἄκρη. Τὴν ὥρα ποὺ μιλοῦσες, τὰ εἰχα....εἴτανε πὼ δύορφα, Σειρηνούλα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΓΛΑ 1. — Πιὸ δύορφη;

ΣΥΛΒΙΑ. — Εσύ θὰ μὲ παρηγορήσῃς, Σειρηνούλα. Δὲν μπορῶ νὰ πισσώ τὸ ἄστρο σου, μὰ μπορῶ καὶ βλέπω τὰ μάτια σου κι ἀκούω τὴν φωνή σου. Μεῖνε κοντά μου, τώρα ποὺ σὲ ξαναβρήκα Κ' ἔγω θὰ σὲ ἥθελα γι' ἀδερφή μου.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΓΛΑ. — "Ηθελα νὰ σοῦδινα τὰ χέρια μου, ἀν δὲν εἴτανε τόσο ἄγρια καὶ μελαψά.

ΣΥΛΒΙΑ. — Εἶναι καλότυχα τὰ χέρια σου ἀγγίζουνε τὰ φύλλα, τὰ λουλούδια, τὸν ἄμμο, τὸ νερό, τὶς πέτρες, τὰ παιδιά, τὰ ζώα, ὅλα τὰθῶα πράματα. Εἶσαι καλότυχη, Σειρηνούλα, ἔσυ: η φυχὴ σου γεννιέται κάθε πρωΐ: πότε εἶναι μικρὴ σὲ μαργαριτάρι, πότε εἶναι μεγάλη σὰν τὴ θάλασσα. Δὲν ἔχεις τίποτα ἔσυ καὶ τὰξεις ὅλα· δὲν ζέρεις τίποτα καὶ τὰξεις ὅλα....

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΓΛΑ, (γνοὺζοντας ἔξαφρα καὶ κόρωντας τὴν δμυτία). — Τέχουντες τὸ κοπάδι τὰ πουλιά; Κύττα, κύττα πόσα χειλίδοντα στὴ θάλασσα! Εἶναι παραπάνω ἀπὸ χίλια: ἔνα σύννεφο ζωτικού. Κύττα πῶς λάμπουνε! Τώρα φεύγουνε, πάνε σὲ μεγάλο ταξίδι, σὲ μιὰ χώρα μακρυνή· δὲν κάνεις

Σὰ δέντρον ἔραγσις, σὰν κυπαρίσσιο πέφτει.

Ψηλὴ φωνοῦλαν ἔβγαλε σὰν παλημάρι ποὺ εἴταν.

— Ποῦ εἴσαι, καλέ μου ἀδερφέ, καὶ πολυογαπημένε; Γύρισε πίσω πάρε μου, κόψε μου τὸ κεφάλι, Νὰ μήν τὸ πάρητη παγανά μήν' δ Γιουσούφ Ἀράπης, Καὶ μοῦ τὸ πάρητη στὰ Γιάννινα, τοῦ Ἀληπασᾶ τοῦ

Γούλουν.

Μὲ τὴν ἴδια ἔννοια παράγγελνε δὲ Κλέφτης καὶ τὸ θάψιμό του καταπῶς τὸ λαχταροῦσε.

Τριάντα χρόνια Ἀρματωλός, κ' εἶναι χρόνια Κλέφτης! Καὶ τώρα μοδηθε θάνατος, καὶ θέλω νὰ πεθάνω. Κάμετε τὸ κιβώτιο μου πλατύ, ψηλὸ νὰ γίνη, Νὰ στέκω δρόθς νὰ πολεμῶ, καὶ δίπλα νὰ γεμίζω.

Τὸ Τραγούδι αὐτό, ποῦ μονάχα μέρος του βάλλει ὁδῷ, ἀναγκάστηκε δὲ Ιστορικὸς νὰ μάς πῆ πῶς τρέλλανε τὸν κόσμο σὰν πρωτοπαγγέλθηκε σὲ Παρισιάνικο θέατρο μέστα, γιὰ νὰ μάς δείξῃ τὴν μεγάλη ἄξια του! Καὶ στὰ καλλιτεχνικά του καὶ σ' ὅλα του, ἀπὸ ξένες βοήθειες πρόσμενε ἀκόμα τὸ "Εθνος"!

"Οσο κι ἀν εἴτανε δὲ ζωὴ τους τῶν Κλεφτῶν ἄγρια κι ἀπολίτιστη, στάνια τους ἔβλεπες σκληρούς ἐκ' αἰμοδόρους. Σκοτώνανε, ἀρπάζανε, κουρσεύανε τὸν χτρό. Ἀπὸ Ἀσιατικούς ὅμως βαρβαρισμούς κι ἀπὸ

περπατεῖ ἀπόνου στὸ νερὸ μαζὶ τους· κάποιο φτερὸ πέφτει. Θὰ βραδυάξῃ. Θάπαντήσουνε τὰ κατίκια στάνοιχτὸ τὸ πέλαγος. Θὰ δούνε τὰ φώτια, θέκούσουνε τὰ τραγούδια τῶν ναυτῶν· οἱ ναῦτες θὰ τὰ κυττάνε ποὺ θὰ περνοῦνε. Θὰ περάσουνε ξυστὰ στὰ παννιά· κάποιο θὰ σκοντάψῃ, θὰ πέσῃ κουρασμένο στὴν κουβέρτα. "Ένα βράδυ, ἔνα σύννεφο κυριαρχεῖται τὸν κόσμον, γιὰ νὰ τέλθουνε νὰ κοιμηθοῦνε. Κ' ἐπειδὴ θέγνας ὡς καὶ στὸν τούπο τῆς ἄγκουρας καὶ στοῦ τιμονιοῦ τὸ δοιάκι, ἔκεινα τὸ βράδυ νὰ βάρκα θέρη μενίζῃ στὴν τύχη μὲ τὸ φεγγάρι. Μὰ τὴν α γή...." Α! Ποιός σὲ φωνάζει;

(Κόρβει στὴ μέση τὸνερο, ἀμούγοντας μὰ ξέρη φωνὴ ἀνάμεσα στὶς ροδοδάφνες· κάνει τὰ φύγη).

— Γειά σου, γειά σου.

ΣΥΛΒΙΑ, (μὲ ἀγωνία). Είναι η ἀδερφή μου. Μὴ φύγεις, μὴν πάξ ἀλλοῦ, Σειρηνούλα. Μεῖν' ἐδῶ τρογύρω. Ερχεται δὲ Μπεάτα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΓΛΑ. — Γειά σου, γειά σου. Θὰ ξαναγυρίσω.

(Φεύγει πρὸς τὴν θάλασσα, χάνεται μέσα στὸ γαλάζιο καὶ στὸν ἥλιο).

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΟΙ ΠΕΤΡΟΧΑΡΗΔΕΣ

(Πρόμα στὸν κ. Παντελῆ Χόρν).

· Αθήνα 4 τοῦ Αδωνάρη 1908

Φίλε ποιητή,

Δὲν ξέρω ἂν παίρνω νὰ σου γράψω κινημένος ἀπὸ κριτικὸ δὲ πάρα κανένα, λυρικὸ μονάχα, ἐνθουσιασμό. Ξέρω πῶς δὲν εἴτανε ἀρκετὸ χτές τὴν νύχτα τὸ σφέξιμο τοῦ χεριοῦ μου· χρειάζοταν κ' ἔνα στεράνι δάφνινο νὰ παραστήσῃ τὴν ἐντύπωσή μου σωστά.

Οι Πετροχάρηδες μοῦ δώσανε τὴν μεγάλη τραγικὴ συγκίνηση· ἀπὸ τὸ πρώτο τάκουσμά της, σὲ μᾶς τοὺς διάβασες, ἔννοιωσα τὲ ἔξιζουν. Τώρα τοὺς είδα. Η ἐντύπωσή μου καθαρώτερη, δυνατώτερη συγκρατητή, σὰν τὴ πνοὴ τοῦ τραγικοῦ ποὺ φυσᾷ μέπα στὸ ἔργο σου ἀπὸ τὸν πρῶτο ὡς τὸ στερνό

Βασκύσματα δὲν ἔννοιωθε δὲ ψυχή τους.

'Απολίτιστη κ' ἡ λατρεία τους, δύως σοβαρή καὶ βαθιά. Κεριακότικο δὲν κατεβαίνανε νὰ προσκυνήσουνε. Τὸ πολὺ βάζανε κάποτες Κλεφτόπαπκα καὶ τοὺς λειτουργοῦσες σὲ κκνένα ρημοκλήσι. Τὶς ἐπισημειες γιαρτές τὶς τελούσανε φέλνοντας ἀτοῖ τους δύπως ὅπως μερικὰ Τραπέρια. Χέρι δύως νὰ βάλουνε σὲ ιερὸ σκεύος η σ' ἀφιέρωμα, μήτε νὰ τὸ συλλογίστενε. "Οσο γιὰς ἀλλαζοπιστιά, αὐτὴ δὲν ποὺ καθὼς εἰδαμεις ἀνοίξε βάραθρα καὶ βάραθρα μέσα στὶς χόρες, μήτ' ἔνας τους ποτὲς δὲν τὴν ἀσπόστηκε, παρὰ προτιμήσανε πάντα τὸ βασάνισμα καὶ τὸ θάνατο, κ' οἱ Ἀντρούτσοι καὶ μύριοι ἀλλοὶ ποὺ ρωτηθήκανε ἀ θένε νὰ γλυτώσουνε τουρκίσματα. Τὴν ἴδια τὴν ἀφοσίωση, τὸν ἔδιον «Ιπποτισμό», ἃς τὸν ποῦμε, παρατηρεῖς καὶ στὴν ἀδερφωσύνη τους. Πολλές φορὲς μπορούσανε τὰ Παληκάρια νάφσους τὸν ἀρχηγὸ καὶ νὰ σωθοῦνε. Πολλές φορὲς ἀπὸ δύο διά Κλέφτη καὶ σώματα ποὺ πολεμούσανε Τούρκους, μποροῦσε τῶν νὰ ζεφύγῃ. "Οχι δύως. "Εμνησκε, κ' η γλύκωνε, η χαλνιστανε μαζὶ μὲ τάλλο.

Τέτοια εἴτανε δὲ Κλέφτικη δὲ ψυχή. Τέτοια δὲν ναῦτη ποὺ φυλάχτηκε μέσα στὸ "Εθνος, Ήστερ" ἀπ' δύλα τὰ βάσανα καὶ ἀπ' δύλες τὶς ἀμαρτίες. Τέτοιο

τού λόγο. "Απλὸ μαζὶ καὶ ζητητικό, χωρὶς κανένα φόρτωμα, μαζεμένο, λαϊκὸ μαζὶ καὶ ἀριστοκρατικό· ἔργο ρωμαϊκό, τραβέρ πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς ρωμιούσης, σὰν δύλα τὰ ἔργα ποὺ βαραίνουν, πρὸς τὴν παγκόσμια διανοητική συμπολιτεία. "Ακκουμπά στὴ ζωή, περνᾷ ἀπὸ τὸνερο, φεύγει πρὸς τὴν ίδια. Τὴν μεγάλη σου τέχνη τὴν ύπωπτεύηται ἀπὸ κάποιες σκηνὲς τοῦ "Ανεκτίμητου. Νομίζω πὼς παρουσιάζεται· τώρα δὲ τέχνη τούτη στοὺς Πετροχάρηδες πιὸ ισόροπα, πιὸ πλαστικά. Οι ηρωές σου, καὶ ἀνθρώποι καὶ σύμβολα. Πιὸ ἀνθρώπινη, καὶ θαμαστὴ μ' δύλη της τὴν γυναικεία ἀδυναμία, ἡ μητέρα, ἡ Πετροχάραινα — δὲ ζυτρας της, σκαλισμένος σὲ μάρμαρο· τὸ παιδί, δὲ λιέρητης, ἀλλάζει· ἡ ψυχολογία του δὲν εἰν 'εύκολόπικαστη· τρεμοπαίζει· ταραζεῖ· ἀπορεῖς. Μὰ στὸ τέλος βλέπεις πὼς εἶναι κ' ἱκετιος; ἔνα σύργανο γιὰ νὰ δουλέψῃ δὲ δικαιούνη τοῦ Θεοῦ. Ἔγω τὸν εκλαψχ καὶ τὸν κλέφτη. Σὲ κυριεύει δὲ ζελεός καὶ δόξας τῶν ἀρχαίων. "Η, σου ἔρχεται νὰ σταυροποιηθῇς. Σῶσον ἔλενσον! Θρησκευτική δὲ προφάση τῶν Πετροχάρηδων. "Η Μοῦσα τῆς ἀγωνίας σέλευε τὰ φτερά της ἀπὸ τὸ παιδίον ἀπὸ τὸ ἔργο σου. "Οσο γιὰ τὴν ύπεροβούσια Μάρω, τὶ φωτοχείμαρρο ἀπὸ ποιητὴ μυστηριώδικη ποὺ ἔξαφονται μέσα στὴ μάτια της ἀτέλειωτη, ποὺ ζετυλίγεται τὸ δράμα, μὲ δύλο τὸ μεγαλεῖο τῆς νύχτας! Καὶ κάποιες φρεσσες, κάποια λόγια (ἔξαφρα η λέξη κλεφτουργία, ἡ μοῖρα κτλ.) μὲ τὶ νόημα τὶς γιομίζεις!

"Οχι ίσένα, ἐμὸς πρέπει νὰ συγχροῦμε γιὰ τὴ πόχητη. Νομίζω πὼς ταΐριαζε μὲ τὰ λιγοστὰ τοῦτα ἀπαχτά καὶ βιαστικά λόγια νὰ σ' εὐχαριστήσω γιὰ τὴ χαρὰ ποὺ μᾶς προξένησες. Πῶς νὰ μὴν πιστεύω στὴ ζωὴ τῆς Τέχνης, στὴ νίκη τῆς γλώσσας ΜΑΣ, καθε φορὰ ποὺ τέτοια ἔργα μᾶς προσφέρουνται, στὸ πεῖσμα τῶν λογιώτατων τῆς Βαβυλωνίας, τῶν ἀχρέων, τῶν στρατῶν, καὶ τῶν κάθε λογῆς κοντόφωτων κι ἀναποφάσιστων!</p

Τόσο στήν όψη μου έρειξε
Τῆς θλίψης τὸν ἀχρό,
Μία Μοῖρα, ποὺ ἀναστέραξε,
Σὰν κλάψιμο ὑστερό,

Στὸ πλάγιο μον ἀνεράπτηη
Κάπουα νυχτὶα πικρή,
Στὸ δρείσατά μον ποὺ ἥρθανε
Φτερόσωμοι νεκροί :

Πού, τώρα, τὰ χεράκια τους,
Λευκότετα φτερά,
Δὲν ἀλαφροχοϊδεύοντε
Σὲ πόρο ή συφροά..

Μόρο, ἔτοι, φτερογυίζοντε
Τογγόρω μον νὰ εἰποῦν....
Πὼς σὲ ἄλλον Κόσμο ὀλιώτικα
Μεθαίνοντε νάγαποῦν !

— Θαρρῶ, πὼς δὲν ἐκοίταξες
Ματιὰ πονετική.
Σιμά της δὲν ἐγέλεσες
Τὸ γέλι τὸ γλυκύ !

Σπέτσες 15 — 5 — 68.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

Ἐντοκοι καταθέσεις

Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν, ἢτοι εἰς φρίγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ἀριστεράνην προσθετίκαν ἢ διαρκεῖς.

Δι εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸν νόμισμα, εἰς δὲν ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὅψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου.

Τὸ κεράλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1 1)2	τοῖς	ο)ο	κατ'	ἔτος	διὰ	καταθέσεις	ἢ μην.
2	"	"	"	"	"		1 ἔτ.
2 1)2	"	"	"	"	"		2 ἔτ.
3	"	"	"	"	"		4 ἔτ.
4	"	"	"	"	"		5 ἔτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Ἐτυχε ἀφορμὴν ἀναγέρουμε κάπου πῶς τὰ ποιητικὰ ἐκεῖνα ἔργα ἀντιλαχούσανε στὰ βουνά ὄρφανά ἀπὸ πατέρα. Ὁ πατέρας εἶταν ἢ ἔγγωστος Κλέφτης ποὺ εἶδε κ' ἐπράξεις τὸ θέμα τοῦ Τραγουδιοῦ του, ἢ τυφλὸς ραψῳδὸς ποὺ γύριζε ἀπὸ χώρας σὲ χώρα, ἀπὸ χωρὶς σὲ χωρὶς, μὲ τὴν λύρα στὸ χέρι, καὶ τραγούδαγε στὶς γιατρές, στὰ πανηγύρια, στὰ φαγοπότια. Ὁρίστε λοιπὸν κι ἄλλο χαραχτηριστικὸ ποὺ μᾶς ζαναφέρει στοὺς Ὑμηρικοὺς τοὺς καιρούς, δρίστε ποὺ δὲ ρητορεύσυμε σάν τὸ λέμε καὶ τὸ φωνάζουμε πῶς τὰ ἴδια τὰ στοιχεῖα ποὺ γεννήσανε τὸν παλιὸ τὸν Ἐλληνισμό, ζαναγεννήσανε καὶ τὸ νέον, μ' ἀναλογίᾳ στάποτελέματα, ποὺ σὲ κάμνει πολλὲς φορὲς καὶ νομίζεις πῶς βούσκεσσι σὲ πολὺ παλαιῆκατερα χρόνια.

Τὸ ἀναφέρομε καὶ μιλῶντας γιὰ τὴν ἑθνικὴ μας φιλολογία. Ὁλο τὸ Ἑθνικὸς τότες θρεφότανε μὲ τῶν Τραγωδιῶν τὸ μάννα. Τὸ πῶς εἶταν τὰ Τραγούδια τὸ μεγαλύτερο στολίδι στὰ φαγοπότια τῶν παλληκαριῶν τῆς Λερῆς Φουστανέλλας, κοντὰ στὸ νοῦ. Μὰ δλος δὲ Ἐλληνικὸς δὲ Λαός, φτωχὸς καὶ πλούσιος, μικρὸς καὶ μεγάλοις, τάγανούσανε, τάκούγανε, καὶ συνεπαιρύντανε ἀπὸ τὴν μαγικὴν μελωδία τους. Ως κ' οἱ Τούρκοι μεγιστάνες τὰ φιλοξενούσανε στ' ἀρ-

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 3.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. 7
Γιὰ τὸ Βέζωτερικὸ φρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τούμηνες (2 δρ. τὴν τούμηνα) συντρομής.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής ἢ δὲ στελλεῖ μπροστά τὴν συντρομή του.

10 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιβώτια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια, Εθν. Τράπεζα, Ὅμ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδρομοῦ (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηροδρομοῦ (Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλῆ).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ ἀνδρωπονυμῆν— Ἡ Πολιτεία δολοφορεῖ—

Ο Βικέλας — Μία ἀδυναμία ἀκόντινη—

Ο διορισμὸς τοῦ Δροσίνη.

ΦΩΝΑΖΟΥΝ ἀκόμα καὶ χαλκοῦν τὸν κόσμο οἱ φημερίδες γατὶ σκοτώθηκε δέξα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα—δχι, φυσικά, καὶ τόσο πληκτρίσια—ἴνας ἐπικηρυγμένος ληστής, δὲ Λέφας, ἀπὸ τρεῖς ἵπαξινωματικοῦς τοῦ Ἐλληνικοῦ στρατοῦ. Τὸ εἰπαμε, πῶς δὲ σκοτώθηκε τόσο παληκαρίσια, πῶς γὰ τὸ σκοτώμφιο τὸν δὲν μποροῦνε νὰ καμάρωνον οἱ Ἑλληνες ὅπασιν, πῶς οἱ ἀθωποποιίδες ἀκόμα σὰ νὰ ἔπεισε λιγο μ' ἔνα τέτοιο φέρσιμο,—μὰ ποὺς φταίει γιὰ δχι αὐτά;

Οι φονάδες φταίνε τὸ λυγτερό. Καὶ τὸ μεγάλο φταξίμῳ πέφτει στὴν Πολιτεία ποὺ δημιουργεῖ τοὺς τέτιους φονάδες, μὲ τὸ νὰ ἐπικηρύχνει κάθε διχοτόμη λιγάνι δουσι κακούδηγος δὲν μπορεῖ νὰ πάσι μὲ τὰ δραγάνα της. Μὲ τὶς τέτιες — ἀσυλλόγιστες, τὶς περσότερες φορὲς—ἐπικήρυξες, ἡ Πολιτεία μεταμορφώνει τὸν κάθε στρατιώτη καὶ τὸν κάθε πολιτηῖος ἀθρωποκονυμῆ ποὺ δολοφονεῖ δχι γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν κοινωνία ἀπὸ ἔναν κακούδηγο ποὺ τὴν ἀτιμάζει, ἀλλὰ γιὰ νὰ τεσπεύσει τοὺς παράδιτες ποὺ ἔχει τάξεις ἡ Πολιτεία γιὰ τὸ κεφάλι του.

Νὰ σκοτώνει κανεὶς γιὰ νὰ πάρει πεντακόσιες ἢ χλίες ψυροδρεγμές, δὲν πιστεύουμε νὰναι οὖτε τόσο παληκαρίσιο οὔτε τόσο τίμιο.

ΑΔΙΚΑ λοιπὸν τῶν ἀδίκων ἡ κ. Λεβιδής βγῆκε μ' ἔνα δημούργικό γράμμα τοῦ νὰ δικιολογήσει τὴν δολοφονία τοῦ Λέφα καὶ νὰ μᾶς πεῖ, ἀραδιέζοντας ἔγγραφα καὶ ἀντάλματα, πῶς πάσι καὶ καταθέμενος.

“Η ἀπάντηση στὸ Ὑπουργικὸ μανιφέστο εἶναι πρόχει-

ρη καὶ πολὺ ἀπλή :

— Τὶ θρέψεις τότε τόσους γαλονάδες καὶ τόσο στρατό, δὲν μπορεῖς νὰ πιάσεις ἔνα φυγόδικο, μὲ ἀναγκάζεσαι νὰ τὸν ἐπικηρύξεις, νὰν τὸν ἀφοτίσεις δηλ. ληστή, γιὰ νὰ τὸν ἐφορτωθεῖς ἀπὸ τὴν ράχη σου;

Ο Λέφας τιτλοφορεῖται στὸ Ὑπουργικὸ ἔγγραφο φυγόδικος, ποὺ πάσι νὰ πεῖ πῶς δὲν εἶχε δικαστεῖ ἀκόμα. Κ' ἔνας ἀδρωπός δὲν μπορεῖ νὰ καταδικαστεῖ, σὲ θάνατο (γιατὶ ἐπικήρυξη ἀντὸ θά πει) διο δὲ δικάζεται, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν δικη μπορεῖ νὰ βγει κι ἀθώος.

· Νά, λοιπὸν ποὺ η ἐπίσημη Πολιτεία δολοφονεῖ καὶ δημιουργεῖ μάλιστα κι ἄλλους δολοφόνους.

ΧΩΡΙΣ νάναι τόσο σοφὸς καὶ τόσο μεγάλος ο μακαρίτης δ. Δ. Βικέλας, καθὼς μᾶς τὸν παραστήσανε σὲ φημερίδες καὶ τὸ δημοσιογραφικὸ ποίμα τοῦ κ. Πολέμη, δὲν μπορεῖ νὰν τοῦ ἀρνηθεῖ κανεὶς πῶς εἴταν ἀδρωπός ποὺ δουλιὰ καταπινότανε τὴν τέλιωνε, ἀφοῦ ἀφοιοντανε δλόψυχα σ' αὐτή.

Τὸ χάρισμά του αὐτὸν τὸ ἀπόδειξε μὲ τὸ «Σύλλογο τῶν Ὀφελίμων βιβλίων». Ὁσο, ἀνώφελα κι ἀπὸδειχτηκαν αὐτὰ τὰ βιβλία κι δοσ νερόβραστα καὶ πισωδρομικὰ κι ἀλειτουργοῦσε δὲν διόλογος αὐτός, δὲ Βικέλας μένει πάντα διόρωπος ποὺ τὸν ἰδρυσε, ποὺ τοὺς στήριξε καὶ ποὺ τὸν κινηγε. Καὶ δὲν εἶναι λίγο μια τέτια δουλιὰ γιὰ ἔναν ἀδρωπό.

Τόσο ἔβλεπε, τόσο μπορεῖσε καὶ τὸ σό ξενανθρωπος, σὲ Βικέλας, σὲ βιβλεπε πλατάτερα, θὰ δουλεύεις καὶ πλατάτερα. Νὰ εἶστε βέβαιοι γι' αὐτό. Νὰ εἶστε ἀκόμα βέβαιοι πως εἴναι ἀδρωπός, σὲ Βικέλας, σὲ πλάτη μας θὰ ὠφελεῖσε σημαντικὰ τὴν δουλιά. Γιατὶ δὲ Βικέλας ηξερε καὶ νὰ δουλεύει καὶ νὰ φροτινότανε καὶ νὰ θυσίζεται γιὰ δι' την καταπινότανε.

ΕΙΧΕ κ' ἔνα ἄλλο, μεγάλο κι αὐτό, χάρισμα δὲν διόρωπος ποὺ τηνέτης. Νὰ μιὰ γκρινιάζει. Τόσα χρόνια δουλεύεις μαζὶ μὲ τὸ Δροσίνη κι δύως κανεὶς δὲν τὸν ἀκουσει ποὺ τὸ στόμα του καὶ νὰ πεῖ κακὸ γιὰ τὸ σύντροφο του. Χάρισμα μεγάλο κι αὐτό. “Οσο γιὰ τὴν παιδιάστικη ἀδυναμία του νάναι καὶ νὰ λέγεται πάντα Πρόσδερος, δὲν ἔχει καμιὰ σημασία. “Ἄς τὸν εἰχαμε ἐμεῖς τὸ Βικέλα μαζὶ μας καὶ Πατριάρχη τὸν λέγαμε. Τι εἰχαμε νὰ χάσουμε;

ΝΑ, καὶ μιὰ καλὴ πράξη τοῦ κ. Στάη, τὸ νὰ διορίσει τὸ Δροσίνη γενικὸ ἐπιθεωρητὴ στὰ Δημοτικὰ σκολεῖα. Φυσικά, δὲ θρεπτός δὲν εἶναι διάρκειαζεύμενος ἀδρωπός ποὺ θ' ἀρπάξει τὸν μπαλτά στὰ χέρια καὶ θέρχηται δεξιὲς ζερβάνια δι' την παραστατική

ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

Δράμα σὲ μέρη τοία.

Συγραφέας: Παῦλος Νιοβάνας.

Ο κ. Παῦλος Νιοβάνας παρουσιάστηκε φέτος μὲ δεύτερο δραματικὸ ἔργο, τὸ «Χελιδόνι» ποὺ παλ-χτηκε τὴν περασμένη βδομάδα στὸ «Θέατρο τῆς Κυβέλης».

Ο συγραφέας πῆρε καὶ ξετύλιξε στὴ σκηνὴ μιὰ ἀσήμαντη κοινωνικὴ ἴστοριοῦλα, γαρνιρισμένη μὲ ἀρκετὴ ποιητικὴ προσπάθεια, ποὺ τὸ πολὺ πολὺ νὰ εἴται κατάλληλη γιὰ βάση φημεροδιάτικης ἐπιφυλ-λίδας. Χιλιοπιασμένο καὶ χιλιογραμμένο θέμα, ποὺ γιὰ νὰ τὸ ξαναπιάσῃ κανεὶς καὶ νὰ τὸ ξαναγράψῃ πρέπει νὰ ἔχῃ νὰ πῆ κάτι πολὺ καινούριο καὶ πρω-τότυπο.

Ο Ἀντρέας Λώρης, ἔνας νέος, μὲ τορὸς φυσιο-δίφης γνωρίζει μιὰ ἀνοιξιάτικη βραδία κ' ἐρωτεύε-ται τὴ Λιλή, καὶ τῆς δίνει τὸ πρῶτο φίλημα στὸν κῆπο, σιμὰ στὰ νυχτολούλουδα. Ἡ Λιλή σὲ λίγο γίνεται γυναῖκα τοῦ Λώρη, κ' ὕστερα ἀπὸ ἓνα χρό-νο, τὴν ἀνοιξην πάλε, στὸν ὕδιο κῆπο, σιμὰ στὰ νυ-χτολούλουδα, παίρνει τὸ φίλη ἓνὸς ἄλλου τοῦ Πέ-τρου Μαρῆ, νίου ποὺ μόλις γύρισε ἀπὸ μιὰ στρα-τιωτικὴ σκολὴ τῆς Εύρωπης, καὶ ποὺ φιλοδοξεῖ νὰ καταταχῇ στὸ στρατό. Ο Ἀντρέας Λώρης ποὺ βλέπει αὐτὴ τὴ σκηνὴ τοῦ κῆπου ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ γραφείου του, συντριμένος γιὰ τὸ γκρέμισμὰ τοῦ ὄντερου του, ἀποφασίζει νὰ φύγη μακρὺ ἀπὸ τὸ στήτι του ἀφίνοντας μάλιστα στὴ μέση καὶ κάτι σπου-δαῖες ἐπιστημονικές του ἐργασίες, — ἵσως γιὰ νὰ μὴ, ξαναγυρίσῃ πιὰ... Εἴταις μιὰ φωλιὰ χελιδονιοῦ στὸ παράθυρο τοῦ γραφείου του. Αὐτὴ γκρεμίστηκε, μὲ θὰ ξαναχτιστῇ. Η δικὴ του φωλιὰ μόνο δὲ θὰ χτι-στῇ ποτέ.

★

Γύρω ἀπὸ τὴν τέτοια ὑπόθεση, πλέκεται τὸ δράμα μὲ ἀψυχη φλυκρία, ποὺ γιὰ χάρη τῆς χρει-στηκαν κι ἄλλα πρόσωπα. Ο κ. Λαουδάρης παλιὸς καθηγητὴς τοῦ Ἀντρέα Λώρη καὶ ἰδεολόγος, η γυ-ρίδας του, παρὰ μὲ τὴν πεισματάρικη ἀντίσταση τῶν κακόμοιρων ποὺ βρεθήκαν καλλημένοι. στὸ χῶ-μα, στὰ βράχια καὶ στ' ἀκρογιάλια, κι ἀρχίσανε ἀπὸ τὴν πρῶτη στιγμὴ νὰ σκλεύουνε καὶ νὰ λα-χταροῦνε. Δὲν εἶχανε φωτισμένους ἀρχηγοὺς νὰ τοὺς ὅδηγήσουνε, εἶχανε ὅμως τάθανατα χαραχτηριστι-κὰ τῆς φυλῆς, κι αὐτὰ τοὺς φέρανε σὲ κάποιο σω-τήριο δρόμο. "Οσο κι ἀστάθητε αὐτὸς δὲ δρόμος ἀνώμαλος καὶ στραβός, ἔνα τέλος τὸ βρήκανε πάντα οἱ ἄγνωνες τους.

Εἴταις τὰ μπόδια τῆς τέλειας ἐπιτυχίας πολ-λὰ. Κλερονομικά, θὰ πῆτε, φεγάδια κ' ἐκεῖνα, καὶ μάλιστα ἡ ζούλια, ἡ φιλοπρωτία, κ' ἡ ἀνυποτοχ-ξιά. "Ομως τίποτις δὲν τοὺς ἔβλαψε τόσο δέο οἱ δυὸι οἱ φοβερὲς ἀρρώστιες ποὺ τὶς θρέφανε οἱ ἀνώ-τεροι τους ἀντὶς νὰ τὶς πολεμοῦνε· δὲ δασκαλισμός, κ' ἡ ἐλπίδα τῆς ξέρης βοήθειας. "Εμεῖνε ἔξαιτιας τους μισῆς ἡ δουλειά. Τὶς σέρνουνε ἀκόμα τὶς ἀλυ-σίδες ἀρίθμητοις ἀδερφοῖς τους ποὺ ἐπρεπε νὰ συνερ-γάζουνται σήμερα μαζὶ τους γιὰ ἓνα τέλειο καὶ γνήσιο ξαναπλάσιμο τοῦ νέου Ελληνισμοῦ. Εἴναι ἀ-ραγες ἀργαὶ νὰ διορθωθῇ τέτοιο ὀλεθριο χώρισμα; Θὰ κατορθωθῇ ἀραγες ἡ πολιτικὴ ἡ ἔνωση τῆς φυ-λῆς, ὕστερ ἀπὸ τοὺς νέους τριβόλους ποὺ ξεπρόβα-λαν ἀπὸ τότες;

νακία του Εύδοκία ποὺ ἀφοῦ «πολλοὺς ἡγάπητε» ἔ-γινε στὸ τέλος γυναῖκα τοῦ γέρο Λαουδάρη, καὶ μᾶς παρουσιάζεται σὲ μιὰ χυδαία μεσίτρα στὸν ἔ-ρωτα τῆς Λιλῆς καὶ τοῦ Πέτρου Μαρῆ, καὶ δὲ θο-θός τοῦ κ. Λώρη Λύσανδρος, ἀζουγράφιστος ψυχολο-γικά ἀπὸ τὸ συγραφέα.

Η πρώτη πράξη χάνεται σ' ἓνα κουβεντολόγη-μα ἔνο ἀπὸ τὸ μῆθο τοῦ δραμάτου. Μόνο τὰ πρό-σωπα γνωρίζουμε καὶ τὸ χαραχτήρα τους μαθίζου-με. Μὰ μιὰ ὄλοκληρη πράξη, γι' αὐτὸ μόνο, τὸ ἀ-τεχνία τοῦ συγραφέα πρέπει νὰ φνερώνῃ;

Στὴ δεύτερη πράξη μᾶς ξαρνιάζει ἡ γλήγορη καὶ μ' ὄλες τὶς δικαιολογίες τοῦ συγραφέα κάπως ἀδικαιολόγητη ἐρωτικὴ ἔξομολόγηση τοῦ Πέτρου Μαρῆ. Πιάνει τὴ Λιλή ἓνας πονοκέφαλος, προτείνει δ. κ. Λαουδάρης ἔναν περίπατο στὸν κῆπο γιὰ νὰ πάρῃ ἡ κυρία Λώρη ἀέρα, τὴ φιλεῖ δ. Μαρῆς, καὶ βλέπει τὴ σκηνὴ αὐτὴ δ. Λώρης. "Ατεχνα δλα καὶ ἀφύσικα. Καὶ τὸ ἀτεχνότερο ἀπ' δλα. Ο Ἀντρέας Λώρης βλέποντας τὴ φριχτὴ αὐτὴ σκηνήν, ποὺ τοῦ γυρίζει τὰ φρένα, ποὺ καταλεῖ τὸν κόσμο του, τὴν ψ.χ. του, τὸ εἶναι του, τὶ βρίσκει νὰ ξεφωνίσῃ; — «Στὰ ἴδια νυκτολούλουδα!»

Τόσο ποιητής δ ἀνθρώπος στὴν τέτοια στιγμή, δχι μόνο ψεύτικος μᾶς παρασταίνεται, μὲ ἀναίστη τος καὶ γελοτος. Χαθηκε μιὰ φωνὴ πόνου, μιὰ λέξη κατάρας, ἔνα φρίκης μουγκρότο;

Η τρίτη πράξη ἀρχίζει μ' ἓνα διάλογο τοῦ Ἀντρέα Λώρη μὲ τὸν κ. Λαουδάρη. Καὶ φάίνεται παράξενο πῶς δ. Ἀντρέας μιλεῖ σοβαρὰ καὶ μπιστε-μένα μὲ τὸν ξαναμωρχμένο καθηγητὴ, ποὺ λίγο περίν, στὴν πρῶτη πράξη ἐπαιχτεῖ μαζὶ του καὶ καὶ ρόιδενε. "Αφίνομε ποὺ στὸ διάλογο αὐτόνει οἱ χαρα-χτῆρες μπερδεύονται καὶ παρασταίνεται δ. ἰδεολόγος κ. Λαουδάρης πραγματιστής, κι δ. πραγματιστής κ. Λώρης ἰδεολόγος.

Η σκηνὴ τῆς ἀντάμωσης τοῦ Ἀντρέα μὲ τὴ Λιλή κουραστική, μονότονη, ἀψυχη. Μόνο στὸ τέ-λος, ποὺ θέλει ἡ Λιλή νὰ δικαιοιογηθῇ γιὰ τὸ φέ-ρσιμό της, γιὰ τὸ φίλη τοῦ κῆπου, καὶ δὲ βρίσκεται λόγια καὶ μπερδεύεται ἡ γλῶτσα της, καὶ τὸ στή-θος της φουσκώνει, κι δύμας καταλαχθαίνει πῶς κά-ποιο δίκιο τὴ δικαιεύεται, πῶς δ.τι ἔκανε τὸ ἔκανε ἀθελα, πῶς τὴν ἐσπρωχνε κάτι ἀγνωστο, ἀνείπωτο, ἀφαντο, κι δύμας ἀληθινό, — χαράζει κάποια αὔρα κάποιας ἀληθινῆς ποίησης. Τὸ ἔγνωστο καὶ τὸ ἀ-φαντο, εἶναι ἡ ἀνοιξη, τῆς φύσης τὸ ἔνθισμα καὶ τὰ νιάτα ποὺ προσκαλοῦν δλους στὸν ἔρωτα, ποὺ ξαναζουν τὶς αἰστησες καὶ μεθάνε τὶς δρμές.

★

Γιατὶ γράφηκε αὐτὸ τὸ ἔργο; Γιὰ νὰ πῆ με-ρικὲς ποιητικὲς φράσες ὁ συγραφέας ἡ γιὰ νὰ δώσῃ νέο τόνο στὸ αἰώνιο κοινωνικὸ ζήτημα τῆς τιμῆς;

Κατὰ τὴν ταπεινή μας γνώμη, δὲν εἶναι ποτὲς νὰ γίνῃ τὸ στερνὸ τὸ δοκιμασμα, ἔνας καὶ μοναχος τρόπος ὑπάρχει, ἡ σοβαρὴ ἡ μελέτη τῆς Ἑθνικῆς Ἰστορίας, ζεγυμνωμένης δύμως κι ἀπαλλαγμένης ἀπὸ τάπτατηλα καὶ χαυνωτικὰ στολίδια ποὺ τῆς βάζανε ως τὰ σήμερα οἱ ιστορικοί μας.

Σοβαρὴ καὶ πραχτικὴ μελέτη ἀκόμη τὸ Ἑθνος δὲν ἔκαμε. "Ολα τὰ καταπιάστηκε, αὐτὸ δχι. Σὰ μελετήσῃ καὶ νοιώσῃ δ. Ἑλληνικὸς δ. Λαός ποιά εἶναι ἡ δύναμή του καὶ ποιά ἡ ἀδυναμία του, τότες θάχη δικαιολομα νὰ ἐλπίζῃ πῶς ἵσως ἀληθεύουνε μιὰ μέρα τάχαπημένα του ὄνειρα.

ΤΕΛΟΣ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Οὕτε τὸ ἔνα κατάφερε, οὔτε τὸ ἔλλο. Ο λυρισμὸς του εἶναι κοκκινισμένος, πουντραρισμένος, βχμένος, φτιασιδωμένος. Τίποτα βαθύ, αἰσταντικό. ἀληθινό. Η φευτιά μὲ ὄλες τὶς μορφὲς κι ἀπὸ ὄλες τὶς μεριές, φτασμένη σὲ θαμαστὴν εἰδίκοτητα. "Οποια κουβεν-τούλα κολακεύει τὸν κοσμάκη, δποια ἰδεούλα εύχα-ριστεῖ τὶς κυρίες, δποια ποιητικὴ φράση χτυπάει καλὰ στ' αὐτιά, δποιο ἰδανικὸ ἔρχεται σύφωνο μὲ τὴν φευτοκῶν τῆς φευτοκοινωνίας, ὄλα ὄλα ἀραδια-σμένη, καλογχενισμένη, καλοθεμένη σὰ σὲ βιτρίνα ἐμπόρου, γιὰ νὰ φαντάξουν.

Καὶ δύμας δ. κ. Νιοβάνας θὰ ἐπρεπε κάτι νὰ κά-μη στὴ φιλολογία μης. Μὰ παρασύρηκε ἀπὸ τὴν εύκολη δόξα. "Εγίνε τὸ χαϊδεμένο παιδί της δημο-σιογραφίας καὶ τῶν περιοδικῶν μὲ τὸ καλὸ χαρτὶ καὶ τὶς καλλιτεχνικὲς εἰκόνες, κι αὐτὸ τοῦ ἔργας. Νομίζει κανεὶς πῶς ἡ φιλοδοξία του ξετελειώθηκε.

★

Η γλῶσσα τοῦ ἔργου πέρα πέρα καθαρεύουσα, μὲ μερικὲς ἀπιστίες. Τώρχ τελευταία ξεφύγρωσε μιὰ τάξη ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων (!) ποὺ κολακεύουνται νὰ ὀνοματίζουνται δημοτικιστάδες καὶ... νὰ γράφουν καθαρεύουσα. Ἀπὸ τὴν τάξη αὐ-τῆς φαίνεται πῶς σέρνει κι δ. κ. Νιοβάνας.

"Οσο γιὰ τοὺς ήθοποιοὺς δὲν περιμέναμε μεγάλα πράματα. Ἀπὸ ἀχάριστο ἔργο δὲν μποροῦσαν βέ-βαια νὰ πάρουν δύναμη. Σημειώνουμε μόνο τὴν κα-λοπροσάρετη προσπάθεια τῆς κ. Κυβέλης Ἀδριανοῦ, στὸ ρόλο τῆς Λιλῆς Λώρη.

II

ΟΙ ΠΕΤΡΟΧΑΡΗΔΕΣ

Δράμα σὲ τρεῖς πράξεις.

Συγραφέας Σ. Χαρλής.

Μαθαμε ἀπὸ τὶς φημερίδες πῶς τὸ φευτόνομα τοῦ Χαρλή, κρύβει τὸν κ. Παντελῆ Χόρν τὸ συγρα-φέα τοῦ «Ἀνεχτίμητου». Ο κ. Χόρν εἶναι ἀληθι-νὸς δημοτικιστής, ποὺ ἡγάπησε μὲ τὰ γερά τὸν ἀ-γῶνα, καὶ ποὺ ἀφιέρωσε μάλιστα τὸ πρῶτο του βι-βλίο τοῦ Ψυχάρη. Οι «Πετροχάρηδες» εἶναι τὸ πρῶτο του ἔργο ποὺ ζωγρανέτηκε πάνου στὴ σκη-νή. Η γλῶσσα τοῦ ἔργου ἀληθινὰ δημοτικὴ πλού-σια καὶ χρωματισμένη, βαρετὰ σὲ χρυσάφι καὶ μα-ζί ἀγαλαφρη σὰν αὔρα δροσερή. Ο συγραφέας Βού-τηζε μέσα στὴ Ρωμιούσην καὶ θ